

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 249/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť J. J., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bitalová & Demeterová, s. r. o., Žánovská 5183/2A, Rimavská Sobota, adresa pre doručovanie písomností Hviezdoslavova 8, Rimavská Sobota, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Sžso 18/2012 z 24. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. J. o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. januára 2014 prostredníctvom poštovej prepravy doručená sťažnosť J. J., (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Sžso 18/2012 z 24. apríla 2013.

Z obsahu sťažnosti vyplýva: «Sťažnosťou napadnutým rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho č. k. 7Sžso/18/2012 zo dňa 24. 04. 2013 bol zmenený rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako súdu prvého stupňa č. k. 4S 166/2009-39 zo dňa 24. 02. 2012 vo veci samej.

Predmetom týchto súdnych rozhodnutí bolo preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov (žalovaného Ministerstva vnútra Slovenskej republiky).

V predmetnej veci senát Krajského súdu v Bratislave, ako súd prvého stupňa, jednomyselne rozhodol rozsudkom č. k.: 4S 166/2009-39 zo dňa 24. 02. 2012 tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného č. p.: SLV-61/PK-2009 zo dňa 24. 06. 2009 zrušuje podľa § 250j ods. 2 písm. a) O. s. p. a vec mu vracia na ďalšie konanie. Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací rozsudkom č. k. 7Sžso/18/2012 zo dňa 24. 04. 2013 rozhodol, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 24. februára 2012, č. k. 4S/166/2009-39 mení tak, že žalobu zamietá. Žalobca nemá právo na náhradu trov konania.

Proti zmeňujúcemu rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Sžso/18/2012 zo dňa 24. 04. 2013 podal žalobca (sťažovateľ) v zákonnej lehote dovolanie z dôvodu, že toto rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení. Za vecne správny žalobca považuje rozsudok súdu prvého stupňa. Dovolanie podal podľa ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p., z dôvodu uvedeného v § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.

Dňa 11. 11. 2013 žalobca (sťažovateľ) prevzal Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Sdo/38/2013 zo dňa 29. 10. 2013, ktorým o dovolaní žalobcu (sťažovateľa) proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžso/18/2012 z 24. apríla 2013 jednohlasne rozhodol takto: Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie o dovolaní zastavuje. Účastníci nemajú nárok na náhradu trov konania.

Citované uznesenie je odôvodnené tým, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP). V danej veci považuje najvyšší súd za potrebné zdôrazniť, že síce dovolanie je opravným prostriedkom

(a to mimoriadnym) avšak, zo žiadneho ustanovenia piatej časti OSP nevyplýva prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu súdu v správnom súdnictve, čo znamená, že najvyšší súd v správnom súdnictve nie je dovolacím súdom. Z uvedeného je preto zrejmé, že samotná neprípustnosť dovolania je prekážkou ďalšieho konania v tejto veci pred najvyšším súdom. Uvedený právny záver rešpektuje aj doterajšiu judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej „niet žiadnych právnych pochyb o skutočnosti, že dovolanie je v správnom súdnictve neprípustné“ (II. ÚS 87/09, ÚS 208/08).

Proti uzneseniu najvyššieho súdu č. ISdo/38/2013 nie je prípustný opravný prostriedok.

Po rozhodnutí o neprípustnosti dovolania možno konštatovať, že sťažovateľ v doterajších konaniach pred správnymi a súdnymi orgánmi vyčerpal všetky opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a na ktorých použitie bol v procesnom postavení žalobcu oprávnený podľa osobitných predpisov. Napriek tomu jeho základné práva a slobody neboli ochránené.

Ochrana základných práv a slobôd jednotlivca sa však v demokratickom a právnom štáte nemôže ocitnúť mimo ústavný rámec, lebo všetky orgány verejnej moci sú povinné rešpektovať základné práva a slobody a úlohou súdov je poskytovať im ochranu, resp. svojbytnú a špecifickú formu ochrany, ak ide o ústavný súd. V danej veci už niet iného súdu, ktorý by chránil základné práva sťažovateľa, preto konať v jeho veci môže len ústavný súd.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre pamätá aj na zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti v prípade odmietnutia dovolania. Konštatuje v nej, že v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie), spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010, IV. ÚS 481/2011). To však platí, len pokiaľ je sťažnosť uplatnená na ústavnom súde do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo dovolanie ako neprípustné odmietnuté.

Sťažovateľ pri podaní tejto sťažnosti postupuje v súlade s uvedenou judikatúrou a stanovenou lehotou.»

V ďalšej časti sťažnosti sa sťažovateľ zaoberá podstatou sporu rozhodovaného napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, konaním správnych orgánov, súdnym konaním a odôvodnením podstaty podanej sťažnosti.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1.) Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Sžso/18/2012 zo dňa 24. 04. 2013 bolo porušené.

2.) Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Sžso/18/2012 zo dňa 24. 04. 2013 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3.) Sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania v sume 284,08 Eur (za 2 úkony právnej služby 1. úkon príprava a prevzatie 134 Eur plus 2. úkon podanie sťažnosti vo výške 134 Eur t. j. 268 Eur plus 2 x režijný paušál vo výške 8,04 Eur t. j. 16,08 Eur), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet advokátskej kancelárie AK Bitalová & Demeterová do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu na č. ú kancelárie: 2920887512/1100, VS: 0114.

4.) Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume vo výške 1.000 Eur.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je časovo neobmedzeným právnym prostriedkom ochrany základných práv a slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok jej prijatia na ďalšie konanie je jej podanie v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti musel zaoberať aj otázkou, či sťažnosť bola podaná včas.

V tejto súvislosti je zároveň potrebné pripomenúť, že ustanovenie o lehote na podanie sťažnosti je ustanovením kogentným, to znamená, že ústavný súd nemôže

zmeškanie tejto lehoty odpustiť alebo ju predĺžiť (pozri napr. m. m. I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 330/06).

Lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde by mala podľa názoru ústavného súdu vyjadrovať dobu, ktorá je postačujúca na uplatnenie účinnej ústavnej ochrany sťažovateľom a zároveň rešpektuje aj princíp právnej istoty (m. m. III. ÚS 186/02, IV. ÚS 287/09).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že táto je podaná oneskorene.

Sťažovateľ sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. januára 2014 napáda rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso 18/2012 z 24. apríla 2013, od nadobudnutia právoplatnosti ktorého uplynula doba viac ako dvoch mesiacov. Sťažovateľ podanou sťažnosťou nenapáda uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 38/2013 z 29. októbra 2013, ktoré mu bolo doručené 11. novembra 2013.

Neobstojí argumentácia sťažovateľa, pokiaľ uvádza, že po rozhodnutí o neprípustnosti dovolania možno konštatovať, že sťažovateľ v doterajších konaniach pred správnymi a súdnymi orgánmi vyčerpal všetky opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a pokiaľ ďalej uvádza, že ústavný súd vo svojej judikatúre pamätá aj na zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti v prípade odmietnutia dovolania. Sťažovateľ na podporu svojej argumentácie poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 195/2010, sp. zn. III. ÚS 227/2010, sp. zn. I. ÚS 276/2010 a sp. zn. IV. ÚS 481/2011, v ktorých ústavný súd vyslovil, že „v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu“.

V označených konaniach ústavný súd rozhodoval za okolností, keď sťažovatelia podali vo svojich právnych veciach dovolanie ešte predtým, ako doručili ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. V okolnostiach takýchto prípadov sťažovatelia podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorili stav „dvojkoľajnosti konania“, keď by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu v daných veciach predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, bolo možné považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľmi využitý, za predčasné. Ústavný súd môže prijať sťažnosť na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť až vtedy, ak príslušné orgány verejnej moci už nemajú možnosť namietaný stav zásahu do základných práv alebo slobôd napraviť.

Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v prípade sťažovateľa nejde o rovnakú procesnú situáciu. Dovolanie podané sťažovateľom nebolo spôsobilé vytvoriť stav „dvojkoľajnosti konania“ z dôvodu nedostatku právomoci najvyššieho súdu konať o tomto dovolaní. Najvyšší súd nemohol uplatniť svoju právomoc pred právomocou ústavného súdu vzhľadom na to, že v správnom súdnictve nie je dovolacím súdom. Dovolanie podané sťažovateľom nebolo najvyšším súdom odmietnuté ako neprípustné v zmysle § 243 ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ale konanie o dovolaní bolo zastavené s poukazom na § 104 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP z dôvodu, že v správnom súdnictve dovolanie proti rozhodnutiu najvyššieho súdu neprichádza do úvahy, a teda dovolanie sťažovateľa nebolo účinným prostriedkom nápravy.

Pokiaľ teda v správnom súdnictve nie je najvyšší súd dovolacím súdom a o dovolaní nemôže najvyšší súd z dôvodu nedostatku právomoci konať a rozhodovať, nemožno ani podanie dovolania považovať za opravný prostriedok spôsobilý zabezpečiť ochranu práv sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2014